

Motion till riksdagen 2005/06:L227

av **Gunnar Axén och Stefan Hagfeldt (m)**

Införande av arvsrätt för kusiner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arvsrätt för kusiner och deras avkomlingar.

Motivering

Det har i rättshistorien funnits två konkurrerande huvudprinciper för hur arv skall fördelas mellan de efterlevande släktingarna – gradualprincipen och parentelprincipen. I ärvdabalken i 1734 års lag, som var i kraft ända fram till 1928, hade man kombinerat båda principerna, men parentelprincipen var redan då den dominerande och är i dag ännu fastare rotad.

En persons parentel utgörs av personen själv och alla hans avkomlingar (barn, barnbarn, barnbarnsbarn etc.). Första parentelen består av arvlåtaren (den döde) och dennes avkomlingar. I andra parentelen ingår arvlåtarens föräldrar och deras avkomlingar (bortsett från dem som tillhör första parentelen). Tredje parentelen utgörs av arvlåtarens far- och morföräldrar och deras avkomlingar (i den mån de inte tillhör första eller andra parentelen). Fjärde parentelen innefattar far- och morföräldrarnas föräldrar och deras avkomlingar (som inte ingår i tidigare parentel) osv.

De personer som återfinns i en parentel med ett lågt tal anses vara närmare släkt med arvlåtaren än släktingarna i en parentel med ett högre tal och ärver således före dessa. Först när det inte finns någon person i en parentel går arvsrätten över på närmaste högre parentel. Ärvdabalken är uppbyggd kring tre arvsklasser: den första som består av första parentelen och ärver i första hand, den andra som består av andra parentelen och ärver i andra hand samt den tredje som tar arv i tredje hand.

1734 års ärvdabalk stadgade en oinskränkt släktarvsrätt, dvs. man följde släktbanden hur långt som helst för att hitta en arvinge. Tredje arvsklassen omfattade då alla övriga släktingar. Detta förändrades 1928. Genom beslut 1928 begränsades tredje arvsklassen genom att den kom att omfatta endast en del av den tredje parentelen, noga räknat far- och morföräldrar samt deras

Fel! Okänt namn på

barn (mostrar och morbröder, fastrar och farbröder). Har man inga släktingar i någon av arvsklasserna och har underlåtit att förfoga över sin kvarlåtenskap genom testamente, tillfaller kvarlåtenskapen Allmänna arvsfonden.

Det framstår som självklart att det är bättre att egendom stannar i enskilda händer, än att den tillförs en statligt kontrollerad fond, låt vara att fonden stöder en del behjärtansvärda projekt. Därför bör släktaarvsrätten utökas.

Visst är det så att vänskapsband och ekonomiskt beroende i de flesta fall tunnas ut, ju avlägsnare släktskapet är. Det är dock svårt att se att detta skulle motivera ett förstatligande av arvlåtarens tillgångar.

Ett argument mot oinskränkt släktaarvsrätt är att det kan vara svårt och kostsamt att forska efter avlägsna släktingar. Någonstans kan det därför trots allt vara lämpligt att dra en gräns. De fall då man måste söka arvingen längre bort än i kusinernas krets, torde bli tämligen fåtaliga. Den avgjort viktigaste förändringen av arvsrättsreglerna skulle därför vara att ge kusiner och deras avkomlingar rätt att ta arv.

Mot bakgrund av detta anser vi att ärvdabalken bör ändras så att till tredje arvsklassen hänförs alla släktingar som hör till tredje parentelen. Det innebär att släktaarvsrätten skulle utsträckas till att omfatta även kusiner och deras avkomlingar.

Stockholm den 26 september 2005

Gunnar Axén (m)

Stefan Hagfeldt (m)